



Република Србија  
ВРХОВНИ СУД  
Рев 18809/2022  
13.12.2023. године  
Београд

## У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Наташа Стојановић адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде – Управа за извршење кривичних санкција, КПЗ у Шапцу, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1457/21 од 28.09.2021. године, у седници већа одржаној 13.12.2023. године, донео је

## ПРЕСУДУ

**ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА** ревизија тужене и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1457/21 од 28.09.2021. године у делу става другог изреке тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете за износ од укупно 135.000,00 динара, и то: за претрпљене физичке болове за износ од 60.000,00 динара, претрпљени страх за износ од 30.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности за износ од 45.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 17.11.2020. године до исплате.

У преосталом делу ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1457/21 од 28.09.2021. године се **ОДБИЈА** као неоснована.

**ОБАВЕЗУЈЕ СЕ** тужилац да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 9.000,00 динара у року од 15 дана од пријема писаног отправака пресуде.

## Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1457/21 од 28.09.2021. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Првог основног суда у Београду П 23999/19 од 17.11.2020. године. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати укупно 450.000,00 динара, и то: на име претрпљених физичких болова 200.000,00 динара, на име претрпљеног страха 100.000,00 динара и на име претрпљених душевних болова због умањења опште животне активности 150.000,00 динара, све са законском затезном

каматом од дана пресуђења 17.11.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезе тужена да поред досуђених износа, тужиоцу исплати још 350.000,00 динара, и то: на име претрпљеног страха износ од још 100.000,00 динара и на име претрпљених душевних болова због умањења опште животне активности износ од још 250.000,00 динара, као и законску затезну камату на износ од 350.000,00 динара почев од 17.11.2020. године до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове првостепеног и другостепеног поступка у укупном износу од 288.350,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права изјавила ревизију.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана другостепена одлука, тужилац је као лице на издржавању казне затвора у КПЗ „Шабац“, дана 14.08.2013. године са осталим затвореницима у групи кренуо на ручак, када се приликом силаска низ степенице које су биле старе, обле и мокре, и при том заобилазећи старију особу која се кретала тим степеницама споро, оклизнуо и пао. На ногама је имао личну обућу – патике, пошто затвореници не смеју да иду у папучама. Услед пада задобио је тешку телесну повреду левог скочног зглоба стопала. Након пада тужилац се одмах јавио медицинској сестри која му је ставила завој на леви скочни зглоб, а после неколико дана, због болова и отока ноге, заказан му је преглед у болници и промењен завој након чега је враћен у установу у којој је издржавао казну затвора. Трећи пут тужилац је отишао код лекара након 15. дана. Том приликом нога му је снимљена и утврђено је да је тужиоцу поломљена кост на пети и да постоји напрснуће левог скочног зглоба. Услед повређивања и настале тешке телесне повреде тужилац је, према налазу и мишљењу судског вештака, трпео физичке болове јаког интензитета до 24 сата, физичке болове средњег интензитета пет до седам дана и физичке болове лаког интензитета до месец дана. Умањење опште животне активности износи 5% и огледа се у отежаном дужем стајању, ходању и трчању, што све захтева повећани напор тужиоца при свакодневним активностима, радним и рекреативним. Понашање тужиоца, како је описано у медицинској документацији, није било од значаја за настанак повреде нити је довело до погоршања исте. Према налазу и мишљењу судског вештака неуропсихијатра тужилац је трпео примарни страх јаког интензитета у трајању од пет минута, секундарни страх средњег интензитета који је трајао око 15 дана и секундарни страх ниског интензитета у трајању од око месец дана. Осигуравајуће друштво „Delta Generali osiguranje“ признало је и исплатило штету тужиоцу у износу од 20.000,00 динара по полиси број ..., јер је лекар – цензор на основу достављене медицинске документације утврдио да су трајне последице повреде укупно 5% инвалидитета.

Наведено чињенично стање другостепени суд је утврдио после расправе одржане пред тим судом, у смислу члана 383. став 3. ЗПП, оценом писаних доказа и

исказа саслушаног сведока, као и из исказа тужиоца саслушаног у својству парничне странке пред првостепеним судом и у другостепеном поступку, па је укинуо првостепену пресуду и делимично усвојио тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете, применом одредби члана 154, 172. и 200. Закона о облигационим односима и члана 79. Закона о извршењу кривичних санкција („Службени гласник РС“ бр. 55/14, 35/19). Према становишту тог суда обавеза тужене да накнади тужиоцу нематеријалну штету настала је услед пропуста овлашћених лица органа тужене да обезбеде сигуран долазак тужиоца до трпезарије, јер су степенице којима се тужилац кретао биле мокре и клизаве због претходног чишћења, услед чега је дошло до пада, а затим и повређивања тужиоца. Са друге стране, понашање тужиоца није утицало на настанак штете, а тужилац се у свему придржавао обавеза лица на издржавању затворске казне и налога службених лица установе. О висини накнаде штете другостепени суд је одлучио применом члана 200. Закона о облигационим односима, имајући у виду интензитет и дужину трајања физичких болова и страха, степен умањења опште животне активности, као и пол и животну доб тужиоца.

Према члану 154. ЗОО ко другој проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице (став 1); за штету од ствари или делатности од којих потиче повећана опасност штете за околину одговара се без обзира на кривицу (став 2). Чланом 172. став 1. ЗОО прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Чланом 173. ЗОО прописано је да се штета настала у вези са опасном ствари односно опасном делатношћу сматра да потиче од те ствари, односно делатности изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете. Према члану 174. истог закона за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њоме бави. Ослобођење од одговорности прописано је одредбом члана 177. Закона о облигационим односима, тако што се, између осталог, ималац ствари ослобађа одговорности ако докаже да је штета настала искључиво радњом оштећеника или трећег лица коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити (став 2.).

Врховни суд је нашао да је другостепени суд потпуно и правилно утврдио чињенично стање у погледу основа одговорности тужене за насталу штету, због чега је тужена у обавези да исту надокнади тужиоцу, сходно одредбама члана 154. и 172. став 1. Закона о облигационим односима. Обавеза органа тужене је да осуђеном лицу омогуће безбедан боравак у установи тужене, па одговорност тужене у конкретном случају произлази из пропуста у раду овлашћених лица органа тужене који нису адекватно извршавали своје обавезе и тужиоцу као осуђеном лицу нису обезбедили сигурно кретање и долазак до трпезарије. Тужена је дужна тужиоцу накнадити штету коју је претрпео услед пада на клизавој површини у установи у којој је издржавао казну затвора.

Међутим, према оцени Врховног суда, не може се као правилно прихватити становиште другостепеног суда да понашање тужиоца није утицало на настанак штете. У свом исказу датом пред првостепеним, затим и пред другостепеним судом, тужилац наводи да је до пада дошло када је са групом од 15. – ак затвореника силазило низ степенице и заобилазио старијег човека који се кретао споро тим степеницама, да је том приликом трчао на прозивку за ручак, да се није држао за рукохват који постоји дуж степеница, при чему је знао да су степенице мокре и обле. Управо таквим својим понашањем и непажњом тужилац је допринео настанку штете, па је ревизијски суд

допринос тужиоца у настанку штете одмерио у висини од 30%. Околност да тужилац приликом силаска низ мокре степенице није показао довољан степен пажње и да је својим понашањем допринео настанку штете, према становишту овог суда, не ослобађа тужену одговорности за штету, већ представља допринос тужиоца у настанку штетног догађаја.

Неосновано се ревизијом оспоравају околности штетног догађаја и указује да је до повређивања тужиоца дошло на фудбалу, а не падом низ степенице које су биле мокре услед редовног одржавања. Тврдње да се степенице бришу сваког дана у периоду од 19,00 до 19,30 часова, када се лица лишена слободе налазе у трпезарији и да у време о којем тужилац говори степенице којима се кретао нису биле и нису могле бити мокре, тужена није доказала евентуалним писаним извештајима о распореду редарства КПЗ „Шабац“, нити то произлази из писане документације у списима (медицинске документације, као ни из службене белешке сачињене од стране медицинског техничарате установе од 23.08.2013. године). Стога, супротно ревизијским наводима, другостепени суд је правилно оценио изведене доказе и утврдио све битне чињенице и околности од значаја за одговорност тужене за насталу штету.

Другостепени суд није утврдио допринос тужиоца у настанку штете, због чега су ревизијски наводи тужене о погрешној примени материјалног права код одређивања висине правичне новчане накнаде нематеријалне штете, делимично основани.

Одредбом члана 192. став 1 ЗОО прописано је да оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била, има право само на сразмерно смањену накнаду.

Одредбом члана 200. став 1. ЗОО прописано је да ће за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх, суд ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете као и у њеном одсуству. Према ставу 2. истог члана, приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Према становишту Врховног суда, утврђено чињенично стање пред другостепеним судом оправдава досуђивање правичне новчане накнаде за тражене видове нематеријалне штете коју је тужилац претрпео услед задобијене повреде, при чему су другостепеном одлуком адекватно и правилно утврђене све околности од утицаја за накнаду штете, односно дужина и интензитет претрпљених физичких болова и страха, степен и врста трајно заосталих последица на животну активност тужиоца и у чему се исте огледају, као и пол и животна доб тужиоца. Узимајући у обзир све ове чињенице, као и сврху и циљ коме накнада нематеријалне штете служи, Врховни суд налази да је висина износа која представља правичну накнаду тужиоцу за претрпљене за физичке болове 200.000,00 динара, претрпљени страх 100.000,00 динара и за умањење опште животне активности 150.000,00 динара, адекватно одмерена, применом члана 200. ЗОО. Међутим, утврђени износи правичне новчане накнаде нису досуђени

тужиоцу у целости, већ су исти умањени сразмерно његовом доприносу за настанак штетног догађаја и наступање штетних последица од 30%, па је о овом делу тужбеног захтева одлучено, применом члана 192. став 1. ЗОО.

Како је побијаном другостепеном одлуком о овом делу тужбеног захтева (усвајајући део) одлучено уз погрешну примену материјалног права, Врховни суд је, узимајући у обзир све чињенице, као и сврху и циљ коме накнада нематеријалне штете служи, оценио да је висина износа која представља правичну накнаду тужиоцу - за претрпљене физичке болове 140.000,00 динара, за претрпљени страх 70.000,00 динара и за умањење опште животне активности 105.000,00 динара, па је на основу члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену одлуку у том делу и одлучио као у ставу првом изреке. Одлуку као у ставу другом изреке донео је применом члана 414. став 1. ЗПП.

Тужена је делимично успела у поступку по ревизији, па јој применом члана 153. и 154. ЗПП, припада и право на накнаду трошкова ревизијског поступка, сразмерно успеху у спору, и то за састав ревизије 9.000,00 динара.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија  
Бранислав Босиљковић,с.р.**

**За тачност отправка  
управитељ писарнице  
Марина Антонић**